

Asia: VN/11443/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle tuotteiden ja palvelujen esteettömyysvaatimuksista annetun direktiivin täytäntöönpanoa koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Millaisia vaikutuksia näette ehdotettujen muutosten aiheuttavan?

ESTEETTÖMYYDEN HUOMIOIMINEN AUTTAA AINA KAIKKIA KÄYTTÄJIÄ.

Esteettömyys on ihmisoikeus ja edellytys sille, että vammaiset henkilöt voivat elää itsenäisesti ja osallis-tua täysimääräisesti kaikilla elämänalueilla. Tämä koskee erityisesti rakennettua ympäristöä, palveluita ja tuotteita, joiden käyttö, saatavuus ja toimivuus pitäisi olla aina tasa-arvoista ja yhdenvertaista, esteetöntä ja saavutettavaa kaikille.

Erilaisten palveluiden ja tuotteiden tarjonta ja monipuolisuus lisääntyy koko ajan, mutta niiden esteetön saavutettavuus tasavertaisesti kaikilla tasoilla ja kaikille käyttäjille ei toteudu samanaikaisesti.

Tämän vuoksi lainsäädännön parantaminen niin saavutettavuuden kuin myös esteettömyyden osalta on erittäin tervetullutta.

Esteettömyysdirektiivin toimeenpano tuottaa muutoksia ja uudistuksia. Muutokset ja uudistukset tulevat parantamaan oleellisesti esteettömyyden ja saavutettavuuden kehittymistä, toimivuuden ja käytettävyyden helpottumista ja luovat myös samalla uusia mahdollisuuksia kehittää paremmin

saavutettavia palveluita ja tuotteita. Esteettömyysdirektiivillä tulee siis olemaan pääasiassa positiivisia vaikutuksia esteettömyyden kehittymiselle.

Muutokset ja uudistukset tietävät aina kohoavia kustannuspainetta palveluita ja tuotteita tarjoaville tuottajille. Vaikka kustannukset pääosin olisivatkin etupainotteisia, niin kustannuksiin on kuitenkin mahdollista varautua ja siirtymäaikaa on mahdollistettava. Muutoksien ja uudistuksien myötä voidaan kuitenkin myös nähdä kysynnän kasvua ja kilpailun lisääntyessä myös muutos/uudistustöiden toteutustavat kehittyvät ja muutoskustannukset pienenevät. Näin palvelujen ja tuotteiden käyttäjien lisäksi myös palveluiden tuottajat hyötyvät muutoksista ja kehityksestä.

Esteettömyys ja saavutettavuus käsitteinä pitää lainsäädännössä saada eroteltua selkeämmin omiksi osa-alueiksi/käsitteikseen. Esteettömyys käsittelisi esimerkiksi pääosin ainoastaan rakennettua ympäristöä ja fyysisiä objekteja, kun taas saavutettavuus digitaalisia palveluita ja toteutuksia. Tällä hetkellä direktiivit voivat sekoittua toisiinsa ja tämä vaikeuttaa käsitteiden ymmärtämistä ja tulkintaa. Kuitenkin em. käsitteiden pitää toimia yhdessä ja tukea lainsäädäntöä, valvontaviranomaisia, toimijoita ja käyttäjiä.

Kysymyksiä lausunnonantajille

Lakiuudistuksen valmistelun aikana on keskustelu valvontakokonaisuuden järjestämisestä.

Valvontakokonaisuus on kuitenkin tässä vaiheessa osin avoin.

Lausunnonantaja pyydetään ottamaan kantaa valvontaan kokonaisuudessaan.

Miten tuotteiden ja palvelujen esteettömyyden valvonta olisi tarkoituksenmukaista järjestää?

Esteettömyysdirektiivin valvonnan pitää olla näkyvää, selkeää ja toimivaa niin toimijoille kuin myös palveluiden ja tuotteiden käyttäjille. Siten direktiivin oikeaoppinen käyttöönto varmistetaan. Myös selkeys valvontaviranomaisten tehtävissä ja vastuualueissa on tärkeää, että toimivuus varmistetaan toimijoille ja käyttäjille.

Uutta valvontaviranomaista ei ole kuitenkaan syytä perustaa, vaan kehittää valvontaviranomaisten osaamista. On myös tärkeää lisätä valvontatehtäviä tekevän viranomaisen resursseja, henkilötyövuosia, koulutusta ja osaamista. Myös valvontaviranomaisten välistä yhteistyötä pitää kehittää, myös sidosryhmä yhteistyö muistettava.

Lausunnonantaja pyydetään kommentoimaan erityisesti palvelujen valvontaa (esitysluonnoksen luku 4.2.6, sivut 83, 85 – 87), kun digitaalisten palvelujen valvonta on tarkoitus keskittää edelleen Etelä-Suomen aluehallintoviraston saavutettavuusvalvonnan yksikköön. Lisäksi pyydetään ottamaan kantaa sähköisen viestinnän palvelujen ja audiovisuaaliseen mediaan pääsyn valvontaan sekä liikennettä koskevien esteettömyystietojen esittämisen valvontaan (laki liikenteen palveluista).

Koska työmäärä palvelujen valvonnassa selkeästi lisääntyy, niin on erittäin tärkeää lisätä Etelä-Suomen aluehallintoviraston saavutettavuusvalvonnan yksikön kohdalla henkilötyövuosia, koulutusta ja osaamista.

Erityisesti tuotteiden markkinavalvonnan järjestäminen on esityksessä vielä avoin. Lausunnonantajia pyydetään esittämään näkemyksenä alla esitettyihin (esitysluonnoksen luku 4.2.6.3, sivut 84-85) vaihtoehtoihin markkinavalvonnan järjestämisestä.

-

Valmistelussa on ollut esillä erilaisia vaihtoehtoja:

B.Traficom valvoo sähköisiin viestintäpalveluihin käytettäviä kuluttajapäätelaitteet ja kuluttajapäätelaitteet, joiden avulla käytetään audiovisuaalisia mediapalveluja ja ESAVI muita esteettömyysdirektiivin mukaisia tuotteita. Valvonta jakautuisi siis sen mukaan, mikä toimija valvoo vastaavia palveluja.

Rakennettu ympäristö

Esteettömyysdirektiivin vaatimukset rakennetulle ympäristölle on esitetty esteettömyysdirektiivin liitteessä III. Jäsenvaltiot voivat päättää kansallisesti, onko rakennetun ympäristön täytettävä liitteessä III vahvistetut esteettömyysvaatimukset. Tässä vaiheessa esitetään, että rakennettua ympäristöä koskevia vaatimuksia ei otettaisi mukaan tähän esitykseen vaan sen soveltamisesta päätettäisiin myöhemmin (ehdotus esitysluonnoksen sivuilla 92-94). Lausunnonantajia pyydetään lausumaan erityisesti siitä:

- Miten esteettömyysdirektiivin soveltaminen palvelun tarjoajan vastuulla olevaan rakennettuun ympäristöön konkreettisesti edistäisi esteettömyyttä ja kuinka laajamittaiseksi arvioitte vaikutukset rakennetun ympäristön esteettömyyteen?**
- Minkälaisia taloudellisia vaikutuksia arvioitte esteettömyysdirektiivin soveltamisella rakennettuun ympäristöön olevan palvelun tarjoajalle? Kuinka suuren osuuden esteettömyysdirektiivistä aiheutuvista kokonaiskustannuksista ne muodostaisivat?**

On erittäin tärkeää, että esteettömyysdirektiivissä mainitut rakennettua ympäristöä koskevat vaatimukset otettaisiin heti mukaan direktiivin kansallisen toimeenpanon yhteydessä. Tämä palvelisi parhaiten palveluiden ja tuotteiden kokonais-valtaista saavutettavuuden kehittymistä. Jos esimerkiksi itse palvelu tai tuote on toteutettu saavutettavaksi, mutta fyysinen este estää sen käytön, niin silloin saavutettavuus ei yksinkertaisesti toimi. Saavutettavuus/esteettömyysketjussa ei siis saa ilmetä heikkoja lenkkejä, jotka kumoavat hyvän tarkoituksen. Rakennetun ympäristön huomioiminen vain uudis- ja korjausrakentamisen osalta ei siis ole riittävä toimintatapa esteettömyyden varmistamiseksi.

Muita huomioita esityksestä

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

-

Kuparinen Jyri
Turun kaupunki - Esteettömyyskoordinaattori,
Konsernihallinto/järjestämistoiminto

